

FUTHARK

Futhark

Verenigingsblad van de Scandinavische Vereniging Groningen

Februari 2010
Jaargang 4 - nummer 1

WELKOM

Door Frank Houwaard

Beste leden van de Scandinavische Vereniging,

Het nieuwe jaar is koud begonnen, maar hier ligt alweer het nieuwe nummer van Futhark met het warme voorjaarsprogramma van uw vereniging. We denken dat we weer voor iedereen een aantal leuke lezingen hebben verzameld en met trots presenteert het bestuur de resultaten van zijn inspanningen van de afgelopen maanden. Het thema bouwen komt een paar keer terug, dus laten we dit maar het jaar van de Scandinavische bouwkunde noemen. Verder zijn er avonden over Scandinavische literatuur: hoe vertaal je die uit het Zweeds in het Nederlands en hoeveel is er in het verleden uit het Deens in het Nederlands vertaald?

En gelukkig verschijnt er in Nederland nog altijd heel regelmatig vertaalde Scandinavische literatuur. Zelfs verhalen uit het verst verwijderde deel van dit hoge noorden. Ook hierover kunt u in dit blad de laatste informatie lezen.

We hopen u hiermee genoeg nieuwsgierig te hebben gemaakt om u te verleiden Futhark door te lezen en de avonden in groten getale te bezoeken. En om te laten zien hoe leuk onze activiteiten zijn, heeft dit nummer ook een terugblik op ons decemberfeest. Dus wie daar niet bij was, kan zijn of haar schade een héél klein beetje inhalen door naar de vrolijke foto's te kijken.

Het bestuur denkt hiermee opnieuw voor elk wat wils te bieden. Mocht u ideeën hebben over een onderwerp waar u graag wat meer over zou willen horen (of misschien zelf wat over kan vertellen...), dan horen we dat graag van u. Dan zullen we ons best doen daar aandacht aan te besteden. Ook als u een bijdrage wilt leveren aan het volgende nummer van Futhark bent u van harte uitgenodigd ons uw stukje toe te sturen. We vinden er vast wel een plekje voor.

INHOUD

<i>Aankondiging</i>	
Programma voorjaar 2010	3
<i>Terugblik</i>	
Julebord 2009	6
<i>Recensie</i>	
Bergdwalers in de sneeuw	7
<i>Verenigingsinformatie</i>	
Contributie & colofon	8

Veel lees- en luisterplezier, en hopelijk tot ziens op een volgende avond!

PROGRAMMA VOORJAAR 2010

'Stedenbouwkunde in Stockholm'

door Chris Scheen

18 februari 2010

Aan de hand van historisch kaartmateriaal zal getoond worden hoe Stockholm van een compacte Middeleeuwse stad is uitgedijd tot een moderne stad. Vervolgens zal nader worden ingegaan op de momenten waarop Stockholm ingrijpend is veranderd. Hierbij zal blijken dat naast plaatselijke omstandigheden juist de oriëntatie op stedenbouwkundige ontwikkelingen in het buitenland een belangrijke rol heeft gespeeld. Met andere woorden, Stockholm is eigenlijk altijd een moderne stad geweest met internationale allure.

Chris Scheen is architect en docent Architectonisch Ontwerpen aan de Academie van Bouwkunst in Amsterdam. Zijn vrouw komt uit Stockholm, waardoor hij er regelmatig verblijft en zich is gaan verdiepen in de architectuur en ontstaansgeschiedenis van deze stad.

Aanvang: 19.30 uur. Zaal 13.309, Harmoniegebouw Rijksuniversiteit Groningen.

'Vertalen uit het Zweeds'

door Janny Middelbeek-Oortgiesen

23 maart 2010

Janny Middelbeek-Oortgiesen studeerde Zweedse taal- en letterkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Na haar afstuderen in 1985 werkte zij voor verschillende bedrijven en instellingen, o.a. als vertaler en docent Zweeds.

Sinds 1997 is ze hoofdzakelijk werkzaam als freelance literair vertaalster. Ze heeft ongeveer vijfendertig romans en thrillers van verschillende Zweedse auteurs in het Nederlands vertaald, onder meer werk van Marianne Fredriksson, Kjell Johansson en Barbara Voors. Haar meest recente vertalingen zijn *Winterzusters* van Majgull Axelsson, en *De gekwelde man* van Henning Mankell, het tiende en laatste deel uit de Wallanderreeks dat in februari 2010 verschijnt (beide bij uitgeverij De Geus).

Aankondiging (vervolg)

Janny Middelbeek-Oortgiesen vertaalt ook toneelstukken uit het Zweeds en is betrokken bij het theaterfestival 'Verse Waar' in Breda. Behalve als (literair) vertaalster is Middelbeek-Oortgiesen werkzaam als consulente Zweedse literatuur voor uitgeverij De Geus. In die functie introduceert zij nieuwe Zweedse literatuur in Nederland.

In haar lezing zal de vertaalster aan de hand van concrete voorbeelden ingaan op het vertaalproces, vertaalproblemen en haar werkwijze.

Aanvang: 19.30 uur, Zaal 13.309 Harmoniegebouw Rijksuniversiteit Groningen.

Algemene Ledenvergadering

gevolgd door

'Deense kinder- en jeugdliteratuur in Nederland'

door Sandra Westerhof

13 april 2010

In 2009 rondde Sandra Westerhof de master Scandinavische talen en culturen af. Voor haar scriptie deed zij onderzoek naar moderne Deense kinder- en jeugdliteratuur in Nederland. Ze stelde een overzicht samen van alle Deense kinderboeken die in de periode 1980 - 2008 voor het eerst in Nederlandse vertaling verschenen. Daarnaast heeft zij onderzocht of het voor Nederlandse en Belgische uitgeverijen een rol speelt dat een boek Deens of Scandinavisch is, als ze besluiten de vertaalrechten aan te kopen.

Tijdens haar lezing zal Sandra Westerhof een beeld schetsen van Deense kinderboeken in Nederland: hoeveel Deense kinderboeken zijn er de laatste jaren in het Nederlands verschenen en welke auteurs en welk soort boeken werden het meest vertaald? Daarnaast zal kort worden ingegaan op de houding van Nederlandse en Belgische uitgeverijen ten opzichte van Deense kinderliteratuur.

De lezing over Deense kinder- en jeugdliteratuur begint meteen na de algemene ledenvergadering. De stukken voor de ledenvergadering ontvangt u voor aanvang van de vergadering per post of e-mail.

Aanvang: 19.30 uur, Harmoniegebouw Rijksuniversiteit Groningen. De zaal wordt zo spoedig mogelijk bekend gemaakt.

Aankondiging (vervolg)

'Woonbeleving in Noorwegen en Nederland'

door Geir Eide

19 mei 2010

De van oorsprong Noorse, maar in Nederland opgeleide architect Geir Eide, heeft tegenwoordig een bureau (Reidar Architectuur) in het Groningse Westeremden. Een groot deel van zijn opdrachten bestaat uit de verbouw van particuliere woningen, zowel in Nederland als in Noorwegen. Hij zal in zijn lezing ingaan op de verschillen in woonbeleving in de twee landen en aangeven hoe het wonen daar en hier veranderd is in de naoorlogse periode.

Aan de hand van zijn eigen werk en verschillende woningtypen en woongebieden zal hij proberen de verschillen te duiden. Volksaard, architectonische en stedenbouwkundige tradities, de relatie tussen buiten en binnen, beleving van materialen, het interieur en de relatie tussen stad en land zijn onder andere zaken die aan de orde komen. Geir Eide zal, uitgaande van zijn eigen ervaringen, op bovengenoemde aspecten ingaan en ons zo inzicht geven in de verschillen en overeenkomsten tussen Nederland en Scandinavië op het gebied van woonbeleving.

Aanvang: 19.30 uur, Harmoniegebouw Rijksuniversiteit Groningen. De zaal wordt zo spoedig mogelijk bekend gemaakt.

Kubb & picknick

13 juni 2010 (onder voorbehoud)

In juni sluiten we het eerste deel van het jaar gezellig samen af met een picknick en een spelletje Kubb. Kubb is een van oorsprong Zweeds werpspel dat buiten wordt gespeeld. Er wordt gezegd dat Kubb uit de vikingtijd dateert en het wordt daarom ook wel 'Vikingspel' genoemd. Met stokken moeten de spelers, verdeeld in twee teams, proberen de 'kubbs' (houten blokken) van de tegenstander om te werpen. Wie daar het eerst in slaagt, is de winnaar. In juni kunt u kennismaken met dit spel, dat voor iedereen – jong en oud, sportief of niet – geschikt is.

Meer informatie over deze activiteit volgt later.

JULEBORD 2009

Foto's van Aletta Westra

Het luciakoort dat tijdens het julebord Scandinavische kerst- en Lucialiedjes ten gehore bracht.

BERGDWALERS IN DE SNEEUW

Door Sandra Westerhof

Twee mannen in een tent tijdens een sneeuwstorm, een vader die met zijn voor hem onbekende zoon in dichte mist op een eiland strandt en een man die vanaf een grote rots zijn leven overziet. Het zijn allemaal situaties die in de onlangs verschenen verhalenbundel *Qivittoq. Verhalen uit Groenland* aan bod komen. De verhalen zijn geschreven door de Groenlandse schrijver Ole Korneliussen (*1947) en verschenen voor het eerst in het Groenlands in de bundel *Uumasogat* (Het andere dier). Later herschreef Korneliussen ze zelf in het Deens met de titel *Det andet dyr*. Sinds kort is het werk van Korneliussen ook in het Nederlands te lezen.

Op dinsdag 9 februari jl. was Ole Korneliussen te gast in Groningen. Op uitnodiging van uitgeverij Wilde aardbeien, de afdeling Scandinavistiek en het Arctisch Centrum bezocht hij de Rijksuniversiteit. Daar vertelde hij over zijn schrijverschap en las hij - in het Groenlands - voor uit eigen werk. Op papier kan Korneliussen zich het beste uitdrukken, zo legde de schrijver uit aan het publiek. In zijn jeugd verhuisde Korneliussen namelijk diverse keren en daardoor sprak hij steeds net het verkeerde dialect wat hem op pesterijen van de andere kinderen kwam te staan. Op papier had hij geen 'last' van zijn dialect. Korneliussen begon met het schrijven van gedichten. Later schreef hij ook novellen, maar altijd korte teksten, omdat hij zelf zegt een luie schrijver te zijn. Over het onderwerp van zijn werk kan Korneliussen kort zijn. Hij schrijft over het moderne Groenland, het Groenland dat hij kent en over dingen die hij zelf heeft gezien en gehoord. Dat Korneliussen daarbij moeilijke onderwerpen niet schuwt, wordt duidelijk uit de verhalen in *Qivittoq*.

Een qivittoq is een bergdwaler, iemand die de samenleving de rug toekeert om zijn eigen weg te gaan. In diverse verhalen in deze bundel spelen deze zogenaamde qivittoqs de hoofdrol. Zo trekt de hoofdpersoon in het verhaal 'De eerste sneeuw' in z'n eentje de bergen in terwijl hij in gedachten afgeeft op de mensen om hem heen. In andere verhalen van Korneliussen bivakkeren hoofdpersonen in een tentje in de sneeuw of varen ze uit op de fjord. Deze situering geeft op het eerste gezicht misschien een idyllisch beeld van Groenland, maar niets is minder waar. Korneliussen schetst een beeld van een mo

moderne samenleving waarin oude tradities uitsterven en hedendaagse problemen als eenzaamheid, echtscheiding, alcoholmisbruik en zelfmoord bestaan. Zware onderwerpen dus, maar desondanks is de bundel geen verzameling van enkel sombere en zware verhalen. De verhalen doen eerder melancholisch en soms zelfs mysterieus aan. En ondanks dat de hoofdpersonen niet allemaal even sympathiek zijn, voel je als lezer wel met ze mee. *Qivittoq* is een mooie bundel waarin het typisch Groenlandse landschap het decor vormt voor verhalen over universele problemen. Problemen die niet alleen in Groenland, maar ook hier in Nederland kunnen voorkomen.

Qivittoq. Verhalen uit Groenland door Ole Korneliussen.

Uit het Deens vertaald door Tekke Terpstra.

Verschenen bij uitgeverij Wilde aardbeien: www.wildeaardbeien.nl

CONTRIBUTIE

Hierbij willen we u er op attent maken dat de contributie voor het jaar 2010 overgemaakt dient te worden. U kunt het bedrag (€ 15,00 voor individuen, € 22,50 voor paren of € 7,50 voor studenten) overmaken op rekeningnummer 3308305 t.n.v. Scandinavische Vereniging te Groningen. Alvast bedankt!

COLOFON

Dit blad is een uitgave van de Scandinavische Vereniging Groningen

De redactie bestaat uit het bestuur van de vereniging
Anders Bay (voorzitter)
Frank Houwaard
(penningmeester/secretaris)
Christa Nagel
Niels Rambags
Hans Spa
Sandra Westerhof

Het blad wordt gratis verspreid onder alle leden van de Scandinavische Vereniging Groningen

Het lidmaatschap van de vereniging kost per jaar (prijzen in 2010)
€ 15,00 voor individuen
€ 22,50 voor paren en
€ 7,50 voor studenten

Wij zijn te bereiken per post:
Hardewikerstraat 32
9712 GT Groningen

via e-mail:
scandinavischevereniging@home.nl

op internet:
www.scandinavischevereniginggroningen.net